

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 329

Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju Gospodarka – etyka – środowisko

Redaktorzy naukowci
Danuta Dziawgo, Grażyna Borys

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-448-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Joanna Antczak: Informacje o środowisku w systemie rachunkowości	11
Anna Balicka: Sprawozdawczość środowiskowa w branży motoryzacyjnej..	19
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Koncepcja społecznej odpowiedzialności biznesu w procesie zarządzania wartością firmy	28
Melania Bąk: Odpowiedzialność społeczna jako determinanta tworzenia zasobów niematerialnych przedsiębiorstwa	36
Ewa Chojnacka: Raportowanie danych w obszarach środowiskowym i społecznym w publicznych spółkach sektora energetycznego.....	45
Ewa Chojnacka: Sprawozdanie z działalności jako dokument służący raportowaniu danych ESG	54
Anna Doś, Joanna Błach: Rola przedsiębiorstwa w makrosystemie społeczeństwo – gospodarka – środowisko w świetle analizy raportów rocznych na przykładzie wybranych spółek sektora paliwowego.....	62
Justyna Dyduch: Analiza kosztów transakcyjnych instrumentów ochrony środowiska w wybranym przedsiębiorstwie.....	73
Renata Dyląg, Ewelina Puchalska: Wytyczne GRI w praktyce raportowania społecznego w Polsce	82
Paweł Dziekański: Koncepcja wskaźnika syntetycznego dla oceny sytuacji finansowej powiatów	98
Tomasz Gabrusewicz: Zdolność systemu rachunkowości w zakresie zaspokojenia potrzeb informacyjnych w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju	109
Beata Gostomczyk: Ewidencja kosztów ekologicznych w układzie rodzajowym i funkcjonalnym.....	118
Piotr Gut: Solidarna odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe w podatku VAT w warunkach polskich na tle rozwiązań europejskich.....	127
Ewa Hellich: Etyczny wymiar rachunkowości.....	136
Aldona Kamela-Sowińska: Finansyzacja gospodarki wyzwaniem dla rachunkowości	145
Elżbieta Klamut: Koszty ochrony środowiska a gospodarstwa rolne	152
Joanna Kogut: Etyka w rachunkowości a jakość sprawozdań finansowych ..	161
Tomasz Kondraszuk: Cel i zadania rachunkowości rolniczej w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarstw wiejskich	172
Robert Kowalak: Kluczowe mierniki dokonań w zakładach gospodarowania odpadami.....	180

Joanna Krasodomska: Rachunkowość społeczna – perspektywa światowa i krajowa	191
Karolina Kwocińska: Relacje inwestorskie i raportowanie kapitału intelektualnego.....	198
Magdalena Ligus: Zrównoważony rozwój systemu elektroenergetycznego Polski – analiza opłacalności i możliwości rozwoju energetyki odnawialnej	206
Adam Lulek: Znaczenie informacji środowiskowych pochodzących ze sprawozdawczości spółek paliwowych dla inwestorów giełdowych.....	215
Marta Mazurowska: Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju	225
Anna Nowak: Problemy pomiaru społecznej odpowiedzialności biznesu	232
Edward Nowak: Zakres ujawnień informacji w sprawozdaniu z działalności	241
Ewa Spigarska: Różnorodność metod ustalania opłaty za odpady i zasad segregacji odpadów na przykładzie miast wojewódzkich jako jeden z problemów systemu gospodarowania odpadami	250
Arleta Szadziewska: Prezentowanie informacji na temat społecznej odpowiedzialności w sprawozdawczości zewnętrznej przedsiębiorstw.....	261
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Zintegrowane sprawozdanie przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z interesariuszami	271
Piotr Szczypa: Współczesne wyzwania rachunkowości przedsiębiorstw w gospodarce zrównoważonego rozwoju.....	282
Aldona Uziębło: Stosunek do standardów etycznych w biznesie w opiniach pracowników księgowości trójmiejskich przedsiębiorstw	291
Anna Wildowicz-Giegiel: Wyzwania przed sprawozdawczością finansową związane z raportowaniem o kapitale intelektualnym i społecznej odpowiedzialności	300
Jolanta Wiśniewska: Etyka w rachunkowości jako niezbędny element zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa i bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.....	308
Aleksander Zawadzki: Standardy sprawozdawczości w zakresie środków unijnych w polskich spółkach notowanych na NewConnect	317
Joanna Zuchewicz: Sprawozdawczość jednostki społecznie odpowiedzialnej za swoje dokonania.....	326
Beata Zyznarska-Dworczak: Znaczenie zarządczej rachunkowości odpowiedzialności społecznej w przedsiębiorstwie	334

Summaries

Joanna Antczak: Information on environment in the accounting system.....	18
Anna Balicka: Environmental reporting in the automotive industry	27
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Concept of corporate social responsibility in the process of value based management	35

Melania Bąk: CSR as the determinant for creating non-material resources of an enterprise.....	44
Ewa Chojnacka: Reporting environment and social data in public companies in energy sector	53
Ewa Chojnacka: Report of the management board on operations as a document used to report ESG data	61
Anna Doś, Joanna Błach: The role of enterprise in macrosystem society – economy – environment in the light of the annual reports content analysis case study of selected Polish companies	72
Justyna Dyduch: Analysis of transaction costs of environmental protection instruments in a selected firm	81
Renata Dyląg, Ewelina Puchalska: GRI guidelines in the practice of social reporting in Poland	97
Paweł Dziekański: Concept of synthetic indicator for the assessment of financial situation of poviats	108
Tomasz Gabrusewicz: The ability of the accounting system to satisfy information needs in the concept of sustainable development.....	117
Beata Gostomczyk: Environmental costs register by their type and functionality	126
Piotr Gut: Joint and several responsibility for VAT liabilities in Poland in comparison with European solutions to that extent.....	135
Ewa Hellich: Ethical dimension of accounting.....	144
Aldona Kamela-Sowińska: Financilisation of economy as challenge for accounting	151
Elżbieta Klamut: Costs of environment protection vs. farms.....	160
Joanna Kogut: Accounting ethics vs. financial reporting quality	171
Tomasz Kondraszuk: Tasks and objectives of accounting in the process of agricultural sustainable development of rural households	179
Robert Kowalak: Key performance indicators for the waste disposal plants.	190
Joanna Krasodomska: Social accounting – the international and national perspective	197
Karolina Kwiecińska: Investor relations and intellectual capital reporting ...	205
Magdalena Ligus: Sustainable development of Polish power system – the analysis of effectiveness and the possibility of development of renewable energy sector.....	214
Adam Lulek: Significance of environmental information coming from reporting of fuel corporations for stock exchange investors.....	224
Marta Mazurowska: Accounting for sustainable development	231
Anna Nowak: Issues of measurement of corporate social responsibility	240
Edward Nowak: Scope of disclosing information in annual activity reports..	249
Ewa Spigarska: The diversity of methods for establishing fees for wastes and waste segregation rules on the example of voivodeship cities as one of the waste management problems.....	260

Arleta Szadziewska: Presenting social responsibility information in corporate external reports	270
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Integrated report on socially responsible companies as a tool of communication with users.....	281
Piotr Szczypa: Modern challenges in the accounting of companies in sustainable development economy	290
Aldona Uziębło: An attitude to ethical standards in business in the opinions of employees of accounting department of tricity enterprises.....	299
Anna Wildowicz-Giegiel: Challenges of financial reporting associated with reporting the intellectual capital and the social responsibility of enterprise.....	307
Jolanta Wiśniewska: Ethics in accounting as an essential element of sustainable development of the enterprise and security of business transactions .	316
Aleksander Zawadzki: Standards of EU funds reporting in Polish companies listed on the NewConnect market.....	325
Joanna Zuchewicz: CSR in reporting entity's performance	333
Beata Zyznarska-Dworczak: The essence of managerial social responsibility accounting.....	341

Tomasz Gabrusewicz

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

ZDOLNOŚĆ SYSTEMU RACHUNKOWOŚCI W ZAKRESIE ZASPOKOJENIA POTRZEB INFORMACYJNYCH W REALIZACJI KONCEPCJI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Streszczenie: W gospodarce rynkowej dużo uwagi poświęca się procesom projektowania, realizacji i kontroli stawianych przez przedsiębiorstwa celów gospodarczych. Wraz ze wzrostem zainteresowania koncepcją zrównoważonego rozwoju ekonomiści zauważyli, że nie dysponują odpowiednimi metodami pomiaru jego stopnia czy też efektywności. Możliwe, że rachunkowość znajdzie rozwiązanie tego problemu. Jednym z kierunków, które mogą istotnie wspomóc przedsiębiorstwa w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, jest wykorzystanie możliwości, jakie daje funkcja informacyjna rachunkowości. Celem artykułu jest analiza i ocena funkcji informacyjnej rachunkowości do zaspokajania potrzeb informacyjnych w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Słowa kluczowe: rachunkowość, funkcja informacyjna rachunkowości, zrównoważony rozwój, system, informacja.

DOI: 10.15611/pn.2014.329.11

1. Wstęp

W strategii Unii Europejskiej (Europa 2020¹) artykułuje się potrzebę inteligentnego rozwoju, czyli działań zmierzających do zwiększenia roli wiedzy i innowacji jako siły sprawczej przyszłego rozwoju. Oznacza to podniesienie jakości edukacji, zintensyfikowania działalności badawczej, absorbowania i wspierania transferu innowacji oraz wiedzy.

Czym jest zrównoważony rozwój gospodarczy i jaką rolę odgrywa w nim rachunkowość? Czasami pojęcie „zrównoważony rozwój” używane jest zamiennie z pojęciem społecznej odpowiedzialności biznesu [Gabrusewicz 2012]. Jednak ze względu na zakres tematyczny artykułu wątek ten nie będzie szczegółowo analizowany. Najszerzej przyjęta definicja zrównoważonego rozwoju, jaka do tej pory się

¹ <http://ec.europa.eu> (dostęp: 02.02.2011).

pojawiła w literaturze ekonomicznej, to koncepcja *triple-bottom-line*, którą pokrótce charakteryzują poniżej przedstawione pojęcia:

- 1) rentowność,
- 2) odpowiedzialność społeczna,
- 3) odpowiedzialność za środowisko.

Choć względy środowiskowe najczęściej znajdują się w centrum uwagi wielu interesariuszy, definicja zrównoważonego rozwoju gospodarczego w *triple-bottom-line* jest znacznie szerszym pojęciem. Oprócz ochrony środowiska naturalnego i gospodarowania zasobami naturalnymi [Tyburski 2011, s. 50], zrównoważony rozwój obejmuje również systemy biznesowe, modele zachowań niezbędnych do długoterminowego wzrostu wartości przedsiębiorstwa.

2. Metodyka badań i przebieg procesu badawczego

W artykule zastosowano następujące metody badawcze: analizę piśmiennictwa i metodę dedukcji. Analizie poddano literaturę z zakresu rachunkowości, szczególnie traktującą na temat podstaw budowy systemu informacyjnego rachunkowości, jak również z tematyki zrównoważonego rozwoju.

Po przeanalizowaniu literatury sformułowano cel główny artykułu, którym jest analiza i ocena funkcji informacyjnej rachunkowości do zaspokajania potrzeb informacyjnych w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju.

3. Znaczenie zrównoważonego rozwoju dla koncepcji zarządzania

Kluczową ideą zrównoważonego rozwoju jest powiązanie między dobrobytem obecnego pokolenia a dobrobytem przyszłych generacji. Do stworzenia tego powiązania możemy wykorzystać „podejście kapitałowe”, czyli ramy służące do mierzenia zrównoważonego rozwoju, funkcjonujące na zasadzie mówiącej, że utrzymanie dobrobytu w czasie wymaga zapewnienia, że zastępujemy lub zachowujemy bogactwo w postaci jego różnych składników².

W obszarze prowadzonych badań w zakresie zrównoważonego rozwoju zauważono, że konieczne jest rozróżnienie pojęć z zakresu ekorozwoju i rozwoju zrównoważonego. Pojęcie zrównoważonego rozwoju jest pojęciem szerszym niż ekorozwój. Wśród krajowych badaczy tematu jasno w tej sprawie wypowiadają się T. Borys [1999], G. Zabłocki [2002], S. Czaja [2002], B. Poskrobko [2009, s. 108 i n.], W. Tyburski [2011, s. 51 i n.]. Przechodząc do dalszych rozważań, należy się zastanowić, czy zrównoważony rozwój można uznać za swoistą koncepcję zarządzania?

Podstawową cechą systemów zarządzania jest rejestracja danych w miejscu ich powstawania najwcześniej, jak jest to możliwe i w sposób umożliwiający ich natychmiastowe wykorzystanie przez osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji. Oczywiście jest też to, że takie przyjęcie procesu zarządzania jest czysto teo-

² Więcej w: [Gabrusewicz 2012, s. 81-87].

retyczne, wyidealizowane i praktycznie nie jest możliwe do zastosowania w przedsiębiorstwie, nawet tym najlepiej zarządzanym.

Proces rejestracji i przetwarzania danych przez rachunkowość to jeden z najważniejszych elementów wspomagających zarządzanie. Sprawna rejestracja danych, ich grupowanie i możliwość szybkiej analizy stały się podstawą sprawnego systemu zarządzania jednostką. Zastosowanie w rachunkowości nowoczesnych systemów informatycznych, często skonstruowanych indywidualnie, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb jednostki, to przyszłość i szansa dla wielu przedsiębiorstw. Indywidualne rozwiązania są jednak niezwykle kosztowne, co niestety nie jest bez znaczenia w procesie podejmowania decyzji na tak trudnym jak dzisiejszy rynek.

W zakresie koncepcji zrównoważonego rozwoju, której idea została powyżej zaprezentowana, pozostaje zatem takie zarządzanie jednostką, by mogła ona działać dalej, rozwijać się i stanowić dla społeczeństwa wsparcie w postaci miejsc pracy, ochrony środowiska i szeroko rozumianego wspomagania społeczeństwa znajdującego się w otoczeniu.

Aby system zarządzania działał sprawnie, powinien dać odpowiedź na następujące pytania:

- jakich informacji, kiedy i gdzie potrzebuje?
- ile kosztuje uzyskanie tych informacji?
- jakie są priorytety ich uzyskania?
- jakie są poziomy zarządzania i jakie są zasady agregacji informacji na poszczególnych poziomach i między nimi?
- jakie są poziomy sprzężeń zwrotnych?

Idąc dalej w rozważaniach, trzeba się zastanowić, jakie cechy posiada zrównoważony rozwój. Są to m.in.:

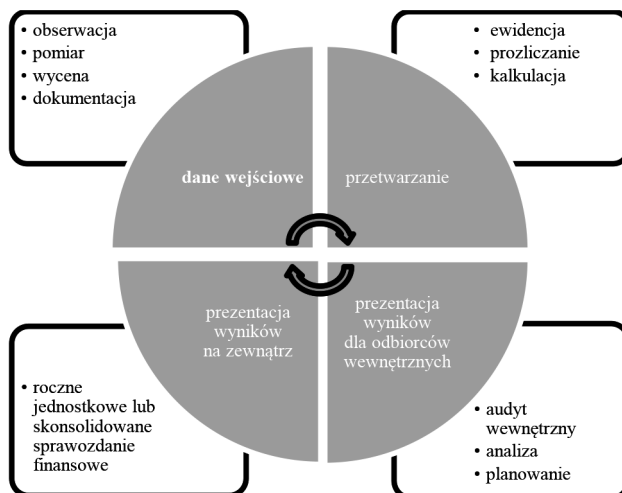
- umiarkowanie,
- stawianie jakości ponad ilość,
- cele człowieka/przedsiębiorstwa zharmonizowane z możliwościami rozwoju przyrody [Lachiewicz, Zakrzewska-Bielawska (red.) 2008, s. 55],
- ochrona środowiska włączona do ogólnych celów i szczegółowych decyzji organizacyjnych, inwestycyjnych przedsiębiorstwa,
- procesy decyzyjne ingerujące w otoczenie są podejmowane z udziałem społecznym.

4. Rachunkowość i jej funkcja informacyjna

W dzisiejszej rzeczywistości gospodarczej przed rachunkowością stawiane są coraz to nowe zadania. Aby realizować te zadania, nauka rachunkowości musiała wypracować w swoim zakresie swoiste rozwiązania, których realizację umożliwiają zasady i funkcje. Zdaniem autora, funkcje rachunkowości w pełni oddają indeks zadań, jakie są realizowane przez osoby zajmujące się rachunkowością w podmiotach gospodujących.

Prowadząc badania literaturowe w obszarze rachunkowości i jej funkcji, należy w pierwszej kolejności przedstawić istniejące definicje rachunkowości.

E. Burzym stwierdza, że rachunkowość to uniwersalny, elastyczny, podmiotowy system informacyjno-kontrolny, zdeterminowany metodą bilansową³, która jest nierozdzielnie z nim związaną metodą poznawczą, umożliwiającą tworzenie liczbowego obrazu powstania, podziału, i przepływu wartości oraz wynikających stąd rozrachunków między podmiotami gospodarczymi [Burzym 1980, s. 3]. W. Brzezina definiuje rachunkowość jako szczególny system informacyjno-kontrolny o charakterze retrospektywnym i prospektywnym, który dostosowany jest do celów szeroko pojętego zarządzania finansami podmiotu gospodarczego (organizacji) [Brzezina 1998, s. 21]. Rachunkowość może być rozumiana jako historyczna ewidencja, lub rachunkowość jako nauka jest ukierunkowana praktycznie, co oznacza, że jej zadaniem jest mierzenie i prezentacja zmian wartości majątku będącego we władaniu podmiotu gospodarującego zarówno w skali mikro, jak i makro. Pomiar ten dokonywany jest, by usprawnić w podmiocie proces decyzyjny [Jarugowa (red.) 1991, s. 13]. Z kolei A. Jaklik i B. Micherda [1997, s. 10] mianem rachunkowości określają uniwersalny i elastyczny system informacyjno-kontrolny odzwierciedlający dokonania, a także potencjał gospodarczy jednostek. M. Cieślak badał funkcje i rolę rachunkowości w społeczeństwie. Stwierdza, że rachunkowość to uniwersalny, światowy język biznesu, prezentujący za pomocą liczb i relacji między nimi stany majątkowe i finansowe, procesy ekonomiczne i skutki finansowe podjętych decyzji w jednostkach [Cieślak 2011, s. 263].

Rys. 1. Budowa systemu informacyjnego rachunkowości

Źródło: opracowanie własne.

³ Więcej w [Samelak 2004].

Rachunkowość w podmiocie gospodarczym pełni niezmiernie ważne funkcje. Funkcje te z założenia [Foremna-Pilarska, Radawiecka 2009, s. 59] mają się przyczynić do podnoszenia walorów jej przydatności dla odbiorców informacji pochodzących z systemu rachunkowości.

Podobnie jak z definicją rachunkowości, tak i w obszarze jej funkcji wymieniających jest wiele klasyfikacji, jednak najbardziej syntetyczna to ta, która wyodrębnia funkcje informacyjną, kontrolną i dowodową⁴.

Podjmując się charakterystyki funkcji informacyjnej rachunkowości, można stwierdzić, że polega ona na dostarczaniu niezbędnych informacji finansowych do podejmowania decyzji wspomagających zarządzanie. Ma to istotne znaczenie w dostosowaniu informacji pod względem treści, czasu i stopnia szczegółowości dla ściśle określonego odbiorcy w ramach wewnętrznych organów jednostki. Do poprawnej realizacji funkcji informacyjnej w podmiocie niezbędny jest odpowiednio zbudowany, efektywnie działający system informacyjny.

5. Realizacja funkcji informacyjnej rachunkowości we wspomaganiu zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa

Rachunkowość finansowa jako obligatoryjny element systemu rachunkowości⁵ opiera się na zasadach rachunkowości [Gabrusewicz 2010, s. 129-137]. Dzięki tym zasadom możliwe jest zachowanie stosunkowo jednolitej, wysokiej jakości informacji finansowej niezbędnej do zarządzania finansami przedsiębiorstwa. Cechy charakteryzujące rachunkowość finansową to [Szczypa 2012, s. 61]:

- informacje opracowuje się według ściśle regulowanych prawnie zasad dokumentacji, wyceny, ewidencji, sporządzania sprawozdań finansowych,
- opracowane informacje cechuje dokładność, wiarygodność oraz sprawdzalność,
- dostarczane informacje dotyczą przeszłości, są jednak ważne dla ustalenia założeń przyszłościowych,
- informacje dotyczą zdarzeń gospodarczych wyrażonych wartościowo.

W zakresie regulacji polskiej rachunkowości [Ustawa z dnia 29 września 1994 r. [...] nie ma wskazań dotyczących działalności identyfikowanych z koncepcją zrównoważonego rozwoju [Rekomendacja 2001/453/EC]. To na barkach kadry zarządzającej spoczywa główny ciężar formułowania zapotrzebowania na nie. System rachunkowości finansowej w obszarze, jaki mu podlega, powinien sprostać temu zapotrzebowaniu. Istnieje w nim odpowiedni system ewidencji syntetycznej i analitycznej, odpowiedniego sposobu grupowania i rozliczania kosztów działalności, jak

⁴ Wniosek na podstawie: [Micherda 2001; Foremna-Pilarska, Radawiecka 2009; Hendriksen, van Breda 2002, s. 45 i n.; Gmytrasiewicz, Karmańska 2002, s. 14-16; Gabrusewicz, Kołaczyk 2005, s. 12; Gabrusewicz, Samelak 2011, s. 16].

⁵ System rachunkowości dzielimy na podsystemy: rachunkowość finansowa, rachunek kosztów, rachunkowość zarządcza, sprawozdawczość finansowa.

również odpowiednio szczegółowej prezentacji informacji zawartych w poszczególnych elementach sprawozdania finansowego czy wewnętrznych sprawozdaniach sporządzanych na potrzeby controllingu czy audytu wewnętrznego.

Realizując cel główny artykułu, należy się zastanowić, w jakim obszarze systemu rachunkowości finansowej funkcja informacyjna rachunkowości mogłaby zostać lepiej wykorzystana do wspierania przedsiębiorstw we wspomaganie koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Informacje, jakie zarządzający mogliby uzyskać z systemu rachunkowości finansowej przedsiębiorstwa, zgrupowane są w dwóch miejscach. Pierwsza grupa to księgi rachunkowe, na które składają się dziennik księgi głównej i ksiąg pomocniczych, zestawienie obrotów i sald kont syntetycznych i analitycznych oraz inwentarz. Drugą grupę stanowi sprawozdanie finansowe – bilans, rachunek wyników, informacja dodatkowa, *cash flow*, zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym.

Ponadto menedżerowie w ramach procesu zarządzania, na który składa się planowanie, bieżące zarządzanie działalnością i kontrola, mogą na bieżąco poddawać analizie źródłowe i wtórne dokumenty księgowo czy stosować odpowiednie metody inwentaryzacji [Małkowska, 2012, s. 11-17], np. ciągłą.

Funkcja informacyjna rachunkowości nie jest, zdaniem autora, dostatecznie wykorzystywana we wspomaganie realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju. Obecnie podejmowane są działania wspomagające działalność ekologiczną z jej wykorzystaniem. Przedsiębiorstwa jednak zostały w pewnym sensie do tego zmuszone, gdyż z realizacją projektów proekologicznych związane są dotacje pochodzące np. z Unii Europejskiej. By zapewnić wiarygodność i rzetelność informacji generowanej z systemu rachunkowości w celu rozliczenia takich projektów, przyjęto, że przedsiębiorstwa je realizujące muszą [Szczypta 2012, s. 66-67]:

- dokonać odpowiedniego wyboru w zakresie zasad (polityki) rachunkowości i MSR/MSSF, by zapewnić wysoką jakość informacji sprawozdawczej niezbędnej do kontroli,
- dokonywać weryfikacji za pomocą wspomnianej już inwentaryzacji, stanu aktywów i pasywów powstałych i zaangażowanych w realizację takiego projektu oraz ich wycenę,
- sporządzać sprawozdanie końcowe, rozliczające projekt,
- poddawać badaniu i ogłaszać wspomniane sprawozdanie finansowe, w którym prezentowane są obciążenia i korzyści z realizacji projektu.

Procesy te w sposób ciągły doprowadzają do zmian w określaniu celów, jak i sposobów budowania systemów zarządzania.

6. Wnioski

Zaprezentowane powyżej atrybuty rachunkowości finansowej, które stanowią o realizacji przez rachunkowość funkcji informacyjnej, wspomagają w wyraźny sposób

realizację koncepcji zrównoważonego rozwoju przez przedsiębiorstwo. Oczywiście jest też, że nie są to wszystkie możliwości, jakie daje nam rachunkowość w tym obszarze.

Rachunkowość finansowa, dzięki swoim cechom i realizowanym funkcjom, jest w stanie dostarczać menedżerom wielu przydatnych informacji, które mogą oni wykorzystać w zakresie realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w strategii zarządzanych przez siebie jednostek. Pozyskane informacje mogą z powodzeniem wspomagać komórki controllingu czy audytu wewnętrznego. Wiele jednak zależy od przygotowania kadry zarządzającej, jej doświadczenia i intuicji, gdyż w pozostałych (poza ekologicznym) obszarach koncepcji zrównoważonego rozwoju praktycznie nie ma odpowiednich wytycznych. Koncepcje pomiaru w zrównoważonym rozwoju nie doczekały się jeszcze odpowiednio zaawansowanych, efektywnych i uniwersalnych metod.

Co więcej, musimy pamiętać, że zrównoważony rozwój to proces łączący to, co stało się w przeszłości, z tym, co robimy teraz, co z kolei wpływa na możliwości i wyniki w przyszłości (prognozy). Przedsiębiorstwo, które chce wdrażać koncepcję zrównoważonego rozwoju to takie przedsiębiorstwo, którego cele są zorientowane na trwałym i nieustannym rozwoju, dzięki któremu możliwe jest budowanie wartości przedsiębiorstwa dla właścicieli. Możliwe jest to tylko przy zintegrowaniu ekonomicznych, społecznych oraz środowiskowych możliwości zwiększania wartości w strategii przedsiębiorstwa.

Cel główny artykułu, którym jest analiza i ocena funkcji informacyjnej rachunkowości do zaspokajania potrzeb informacyjnych w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, został zrealizowany. Analiza funkcji informacyjnej w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju daje podstawę, by stwierdzić, że za jej pomocą można wypracować odpowiednie mechanizmy wspomagające przedsiębiorstwa w realizacji tej koncepcji.

System rachunkowości w całym swoim zakresie może wspomóc, usprawnić, ulepszyć lub nawet sam z siebie stać się narzędziem w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Literatura

- Borys T. (red.), *Wskaźniki ekorozwoju*, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 1999.
- Brzezina W., *Ogólna teoria rachunkowości*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa, Warszawa 1998.
- Burzym E., *Rachunkowość przedsiębiorstw i instytucji*, PWE, Warszawa 1980.
- Czaja S., *Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych*, C.H. Beck, Warszawa 2002.
- Definicje pojęć z zakresu ochrony środowiska*, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Statystyki, Departament Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska, Warszawa 1993.
- Dobija D., *Globalne standardy rachunkowości. Czy strategia kodyfikacji przyczyni się do rozwoju rachunkowości?* [w:] *Problemy współczesnej rachunkowości*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009.

- Foremna-Pilarska M., Radawiecka E., *Rachunkowość na tle rozwiązań międzynarodowych*, Difin, Warszawa 2009.
- Gabrusewicz T., *Ewolucja współczesnej rachunkowości w świetle ekonomii zrównoważonego rozwoju*, [w:] *Finanse w niestabilnym otoczeniu – dylematy i wyzwania. Finanse przedsiębiorstw*, Wydawnictwo AE w Katowicach, Katowice 2012.
- Gabrusewicz T., *Rachunkowość odpowiedzialności społecznej w kształtowaniu zasad nadzoru korporacyjnego*, C.H. Beck, Warszawa 2010.
- Gabrusewicz T., *Współczesne dylematy systemu rachunkowości – przyczynek do dyskusji*, [w:] *Rachunkowość i audyt w warunkach kryzysu finansowego*, red. W. Gabrusewicz, ZPW „M-DRUK”, Poznań 2009.
- Gabrusewicz W., Kołaczyk Z., *Bilans. Wartość poznawcza i analityczna*, Difin, Warszawa 2005.
- Gabrusewicz W., Samelak J., (red.), *Podstawy rachunkowości*, Wydawnictwo UE w Poznaniu, Poznań 2011.
- Gmytrasiewicz M., Karmańska A., *Rachunkowość finansowa*, Difin, Warszawa 2002.
- Hendriksen E.A., van Breda M.F., *Teoria rachunkowości*, Warszawa, PWN 2002.
<http://ec.europa.eu>.
- <http://www.oecd.org/dataoecd/40/8/41774398.pdf>.
- Jaklik A., Micherda B., *Zasady rachunkowości*, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1997.
- Jarugowa, A. (red.), *Współczesne problemy rachunkowości*, PWE, Warszawa 1991.
- Kamela-Sowińska A., *Sprawozdawczość społeczna. Czy to jeszcze rachunkowość?* [w:] *Problemy współczesnej rachunkowości*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009.
- Lachiewicz S., Zakrzewska-Bielawska A. (red.), *Teoria i praktyka zarządzania rozwojem organizacji*, Politechnika Łódzka, Łódź 2008.
- Małkowska D., *Inwentaryzacja od A do Z*, ODDK, Gdańsk 2012.
- Micherda B., *Analityczna funkcja rachunkowości*, Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków 2001.
- Nasza wspólna przyszłość. Raport światowej Komisji do spraw Środowiska i Rozwoju*, przekład: U. Grzełońska, E. Kolanowska, PWN, Warszawa 1991.
- Rekomendacja 2001/453/EC Komisji Europejskiej z dnia 30 maja 2001.
- Samelak J., *Determinanty sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstwa oraz kierunki jej dalszego rozwoju*, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2004
- Szczypa P., *Narzędzia rachunkowości wspomagające działalność proekologiczną przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2012.
- Tyburski W., *Zasady kształtowania postaw sprzyjających wdrażaniu zrównoważonego rozwoju*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2011.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 2002 nr 76, poz. 694 z późn. zm.
- Zabłocki G., *Rozwój zrównoważony – idee, efekty, kontrowersje*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2002.

THE ABILITY OF THE ACCOUNTING SYSTEM TO SATISFY INFORMATION NEEDS IN THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Summary: In a free market economy a lot of attention is paid to the processes of design, implementation and control of economic goals posed by the enterprise. With the increasing interest in the concept of sustainable development economists have noted that they do not have the appropriate methods for measuring its extent or effectiveness. It is possible, that accounting will find a solution for this problem. One of the directions that can significantly assist companies in implementing the concept of sustainable development is to use the opportunities offered by the informational function of accounting. The purpose of this article is to analyze and evaluate the informational function of accounting to satisfy the information needs in the implementation of the concept of sustainable development.

Keywords: accounting, informational function of accounting, sustainable development, system, information.